

Kertomus C. F. Meinanderin kaivauksesta Honkilahden
Kolmhaaran kivikautisella asuinpaikalla kesäkuun 10.- 22.
p:nä 1956^b.

Kertomukseen kuuluu 10 karttaa,
valokuvat 18972-19015 sekä luettelo
13852. (mikrofilmauksena ylt. 11 kertaa)

Kun Honkilahden Kolmhaaran asuinpaikalla v. 1948 oli suoritettu laajahkot kaivaukset J. Leppäahon ja allekirjoittaneen johdolla, Esihistoriallinen osasto päätti, ettei paikan tutkimiseen enää uhrattaisi varoja. Paikalta ajettiin tosin vielä hiekkaa suurin määrin ja asuinpaikka-alueita tuhottiin vähitellen, mutta löytöjä ja asutusjäänöksiä oli siksi harvaksen, ettei Toimikunnan niukkoja varoja katsottu voitavan käyttää tähän tuloksiinsa nähden suhteettoman kalliiseen työhön.

Syksyllä 1954 lähetti kansakoulunopettaja Lyysaari (os. Kauttua) joukon Kolmhaaran asuinpaikalta löydettyjä saviastianpaloja ja ilmoitti, että eteläisemmän hiekkakuopan reunassa oli näkyvissä suuria liesikiveyksiä. Ilmoitus aiheutti allekirjoittaneen käynnin Honkilahdella 29. 10. 54. Molemmat hiekkakuopat olivat kasvaneet huomattavasti vuoden 1948 jälkeen. Lyysaaren lähettämät astianpalat olivat löytyneet Pereen kuopasta, joka sijaitsee tien oikealla puolella Honkilahdelta tultaessa. Lyysaaren siellä näkemä liesi oli jo kokonaisuudessaan hävitetty. Reunassa näkyi siellä tääl-

lä pienempiä nokipesiä. Samoin näkyi tien vasemmalla puolella olevan Löytyn kuopan reunassa useita nokipesiä, mutta kummankaan kuopan reunasta ei löytynyt mitään keramiikkaa. Valtion hiekkakuoppa oli kasvanut huomattavasti ja sielläkin näkyi liesiä.

Esihistoriallinen osasto määräsi allekirjoittaneen suorittamaan kaivauksen Kolmhaarassa kesällä 1955, jolloin tehtävänä oli tutkia niitä kohtia joista vielä saattoi odottaa tuloksia. Aloitin kaivaukset kesäkuun 10. päivänä. Töitä häiritsi pahanlaisesti harvinaisen kolea ja sateinen sää; monena aamuna oli pakkasasteita ja monena päivänä jouduttiin pitämään rokulia tuntikaupalla.

Aikaisemmista kaivauksista oli antoisin Leppäahon kaivaus v. 1940, joka toimitettiin valtion hiekanottoalueen etelänurkassa. Koska Pereen ja Löytyn eteläisempien kuoppien ympäristö vuoden 1948 kaivauksissa oli osoittautunut köyhäksi ja koska hiekkaa nykyään enimmäkseen ajetaan valtion kuopasta ja siihen rajoittuvalta Pereen ja Löytyn talojen maalta, kohdistin päähuomioni tälle alueelle. Valtion kuopan lounaisnurkassa näkyi iso, puoleksi hävitetty kuoppaliesi ja kertoman mukaan sieltä oli löydetty saviastianpalasia. Ensimmäinen kaivausalue avattiin sentakia täällä.

- - - - -

Kaivausalue I käsitti yhteensä n. 110 m². Maanpinnan korkeus alueen alimmassa ruudussa (C 10) oli tasan 44 m y.mp. ja ylimmissä ruudussa 46.93 sm y.mp.

Tärkeimmät kiinteät jäännökset olivat yllämainittu kuop-

paliesi, josta piirrettiin pystyleikkaus ja tasopiirustukset, sekä siihen liittyvä palomaa-alue ruuduissa B-C:9, B-C:8 ja B-C:7. Paikalla on todennäköisesti sijainnut asunto, jota ei kuitenkaan pystytty rekonstruoimaan. Löydökset olivat näissä ruuduissa hyvin vähäiset. Keramiikka oli n.s. Jäkärälän tyyliä.

Ruudussa B 9 oli pinnallinen liesi, jonka kivet olivat hajallaan ja joka ei ulottunut ympäröivää kulttuurikerrosta syvemmälle.

Ruudussa B 8 oli iso kuoppaliesi joka ulottui hiukan ruutu B 7:n puolelle, ja josta noin puolet oli hävitetty soranotossa. Ylinnä oli harvassa vahvasti palaneita kiviä; niiden alla oli tiheä kerros 15-20 sm suuruisia kiviä, joita oli huolella ladottu tiheäksi matoksi. Näiden kivien alla oli vaihtelevan kokoisia kiviä aina patamaiseen pohjaan saakka. Lieden syvyys oli tiheästä kivikerroksesta laskien n. 70 sm. Pohjassa oli hyvin runsaasti hiiliä.

Kaivausalueen luoteisosassa oli useita pienempiä liesikiveyksiä, joiden sijainti ja rakenne ilmenevät kaivauskartasta.

Kaivausalue II. Toinen kaivausalue avattiin valtion hiekanottoalueen kaakkoispuolella, Pereen maalla, missä sorkuopan reunassa näkyi hyvin suuri, mutta suuremmaksi osaksi tuhoutunut kuoppaliesi. Maanpinnassa oli näkyvissä laajahko, matala painautuma, jonka saattoi arvata asunnon pohjaksi. Se oli keskeltä n. 40 sm syvä ja 8 - 10 m laaja. Koska olen huomannut samanlaisia syvennyksiä muuallakin kampakeraa-

misilla asuinpaikoilla ja niissä usein on ollut runsaasti löytöjä, päätin kaivaa puolet tästä syvennyksestä. Aivan kuopan keskipisteestä paljastui iso, hyvin säilynyt liesi (ruudussa M 4), josta puolet jäi kaivetun alueen ulkopuolelle. Ruudulle M 4 jäävää osaa liedestä ei purettu vaan peitettiin vastaisten kaivausten varalle.

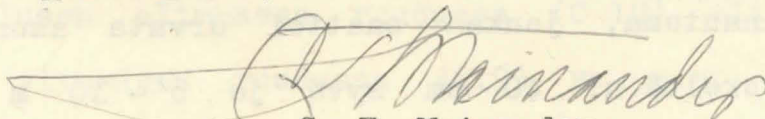
Löytöjä tuli huomattavasti runsaammin kuin alueelta I. Keramiikka oli melkein yksinomaan tyypillistä kampakeramiikkaa (II:1) sekä joku harva pala Jäkärkä-keramiikkaa. Lisäksi löytyi mm. pii-iskennäisiä ja esineitä, jonkalaisia alueelta I tuli vain 1 kpl.

Kaivausalue II sijaitsee 45.83 - 45.13 m.y.mp., mikä ei kuitenkaan vastaa asutuksen rantaviivaa. Viimeksimainittua ei näiden kaivausten yhteydessä saatu todetuksi.

- - - - -

Kaivausten korkeuskiintopisteenä pidettiin valtion sorkkuopan suussa sijaitsevan Pereen ja Löytyn talojen välisen rajapyökin yläpintaa. Sen korkeus punnittiin. Lapinjoen pinnasta ja korkeusero oli 4.96 m. Joen nykyinen pinta Honkilahden ja Hinnerjoen rajalla on normaalin 0-tason mukaan 40.50 m (Turun maanviljelysinsinööripiirin kirjelmä 801/10/26.7. 1956), joten kaivauskiintopisteen korkeudeksi on merkitty 45.46 m y.mp.

Helsingissä, huhtikuun 7. päivänä 1956.

C. F. Meinander

Valtion hiekkakuoppa

Löyly
perle

Alue I

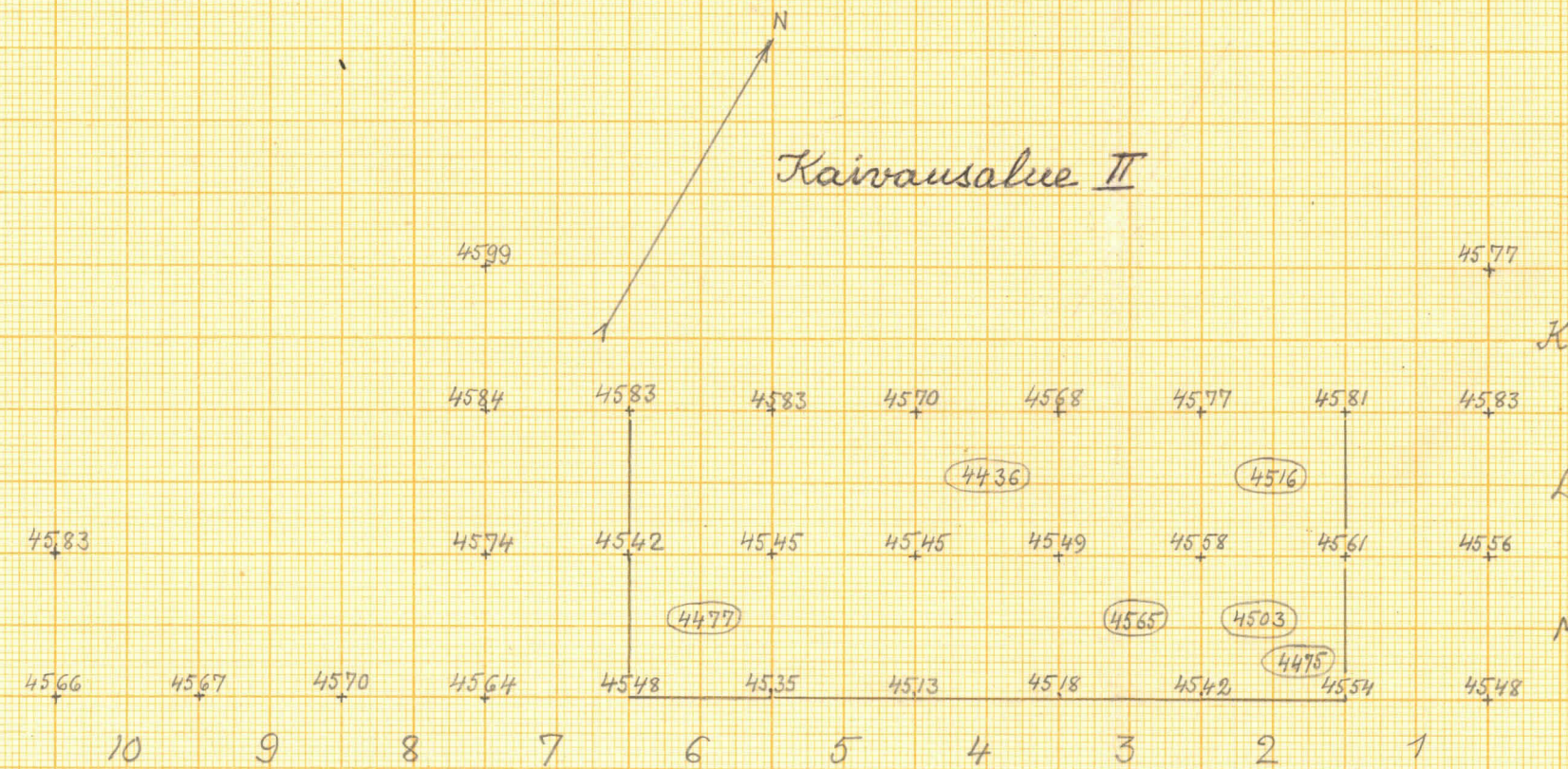
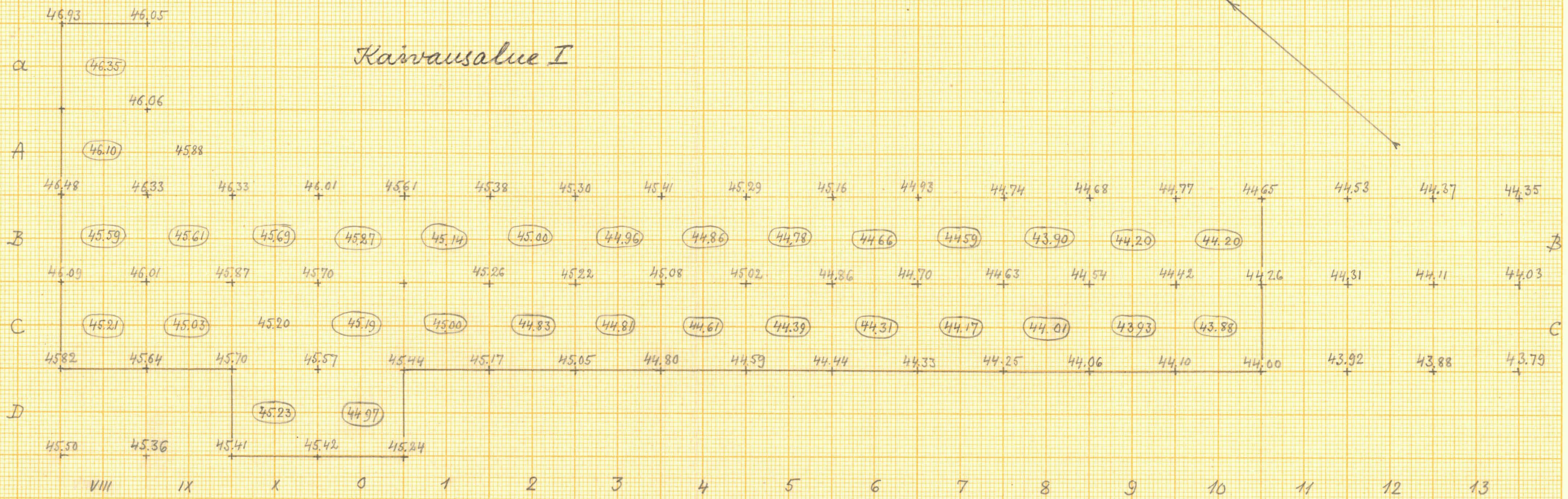
Alue II

1:500

Honkilahti, Kolmhaara.

C.F. Meinanderin kaivaus
1955.

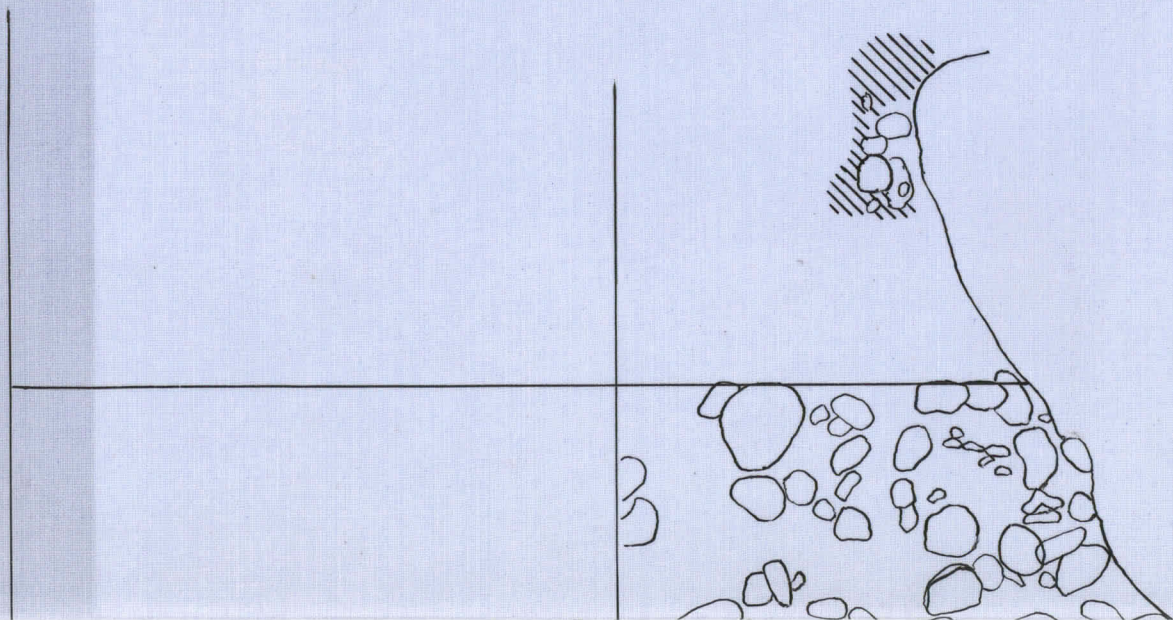

Honkilampi, Kolmhaara.
 C.F. Meinanderin kaivaus 1955
 Ruutujen kulmauksiin merkityt
 luvut tarkoittavat maanpinnan kor-
 keutta merenpinnasta sm:eissä. Ke-
 hystetyt luvut $\{ 4503 \}$ tarkoittavat
 kulttuurikerroksen syönteä kohtaa.
~~so. suodattua.~~ Mittakaava 1:100

HONKILAHTI KOLMHAARA

kaivaus 1955 alue I

Mittakaava 1:25

a

a

A

A

B

B

C

C

D

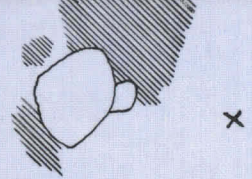
D

VIII

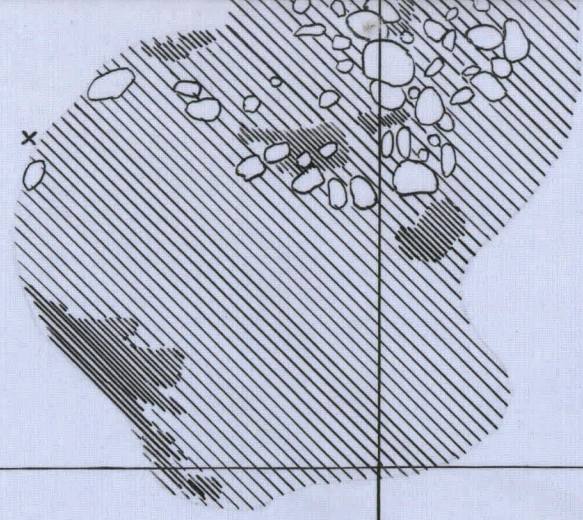
IX

X

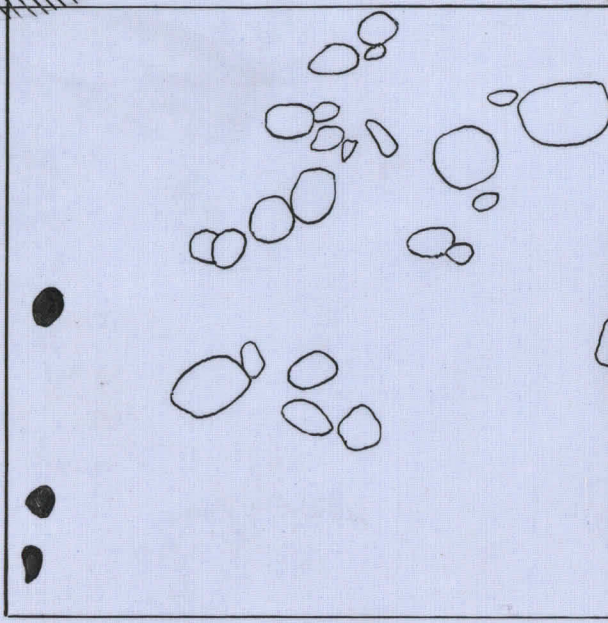
O

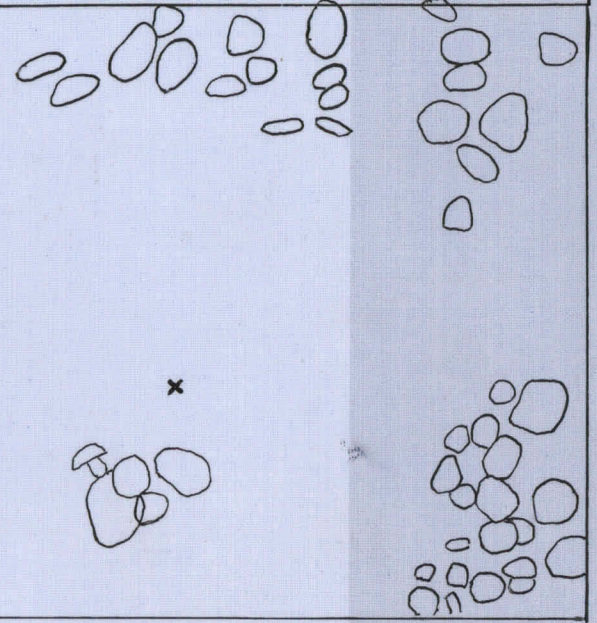
x

x

x

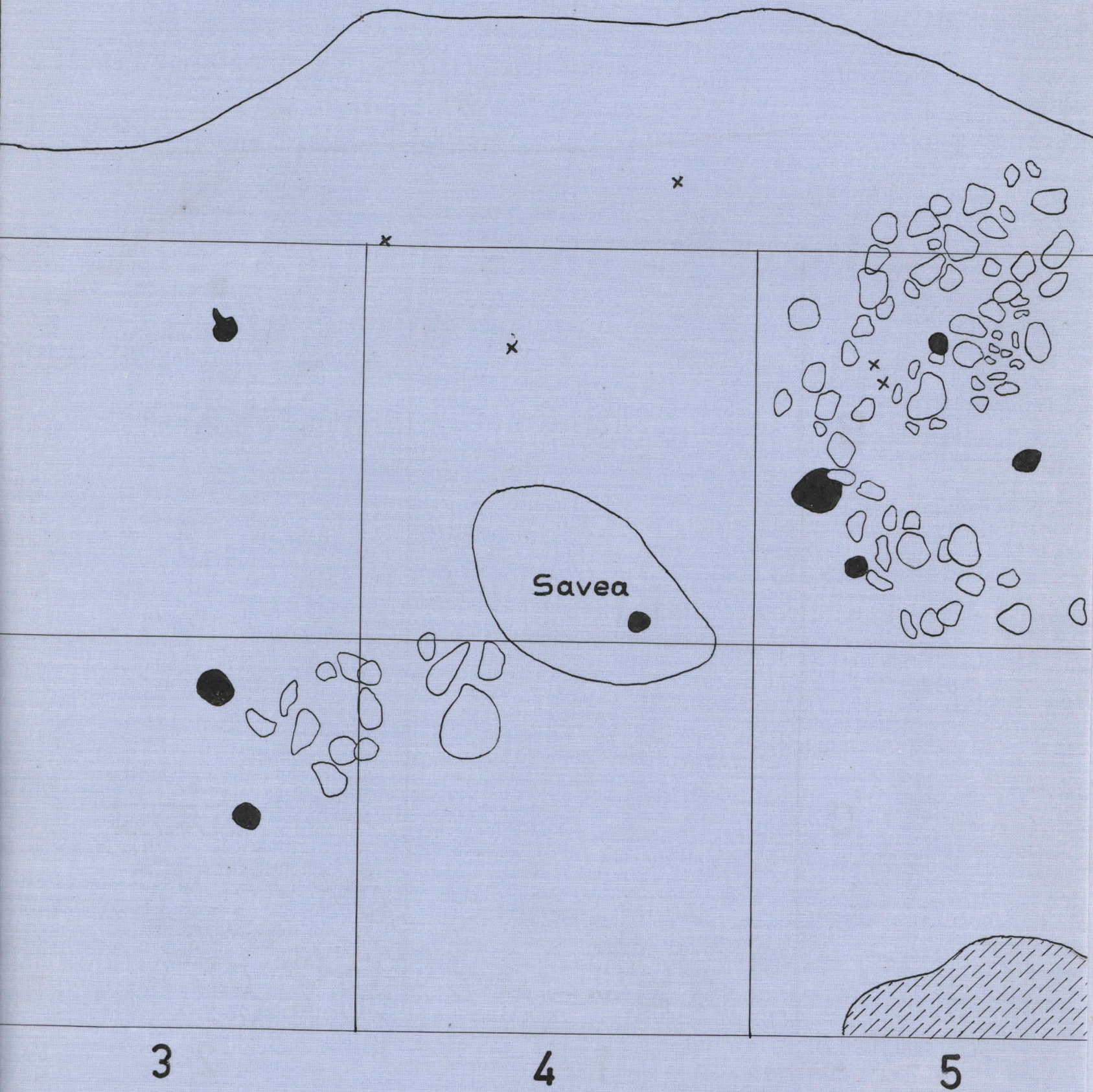
x

HONKILAHTI KOLMHAARA

kaivaus 1955 alue I

Mittakaava 1:25

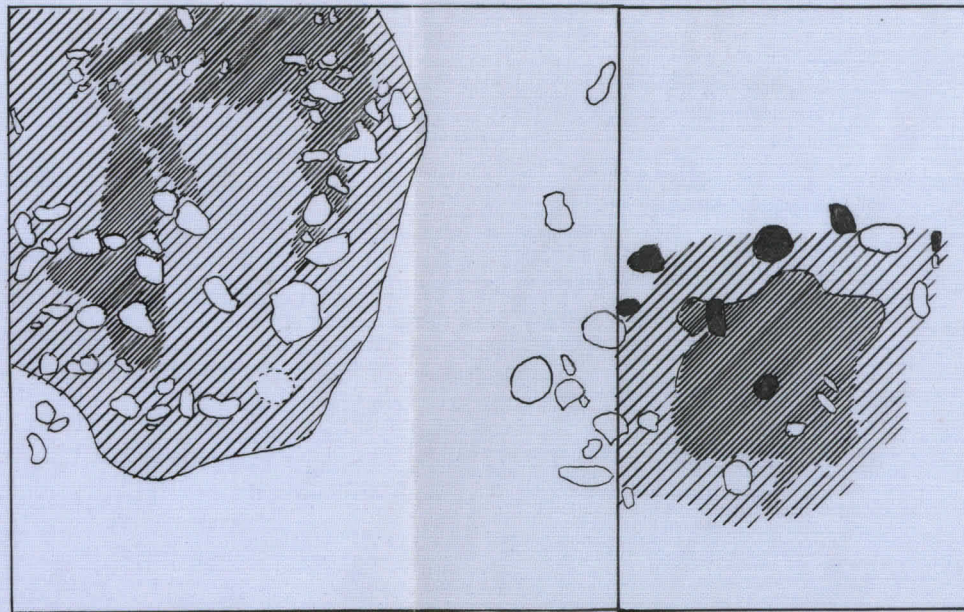
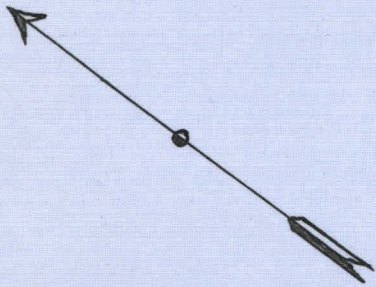

3

4

5

Ruudut B8 ja B9
Syvämpi kerros.

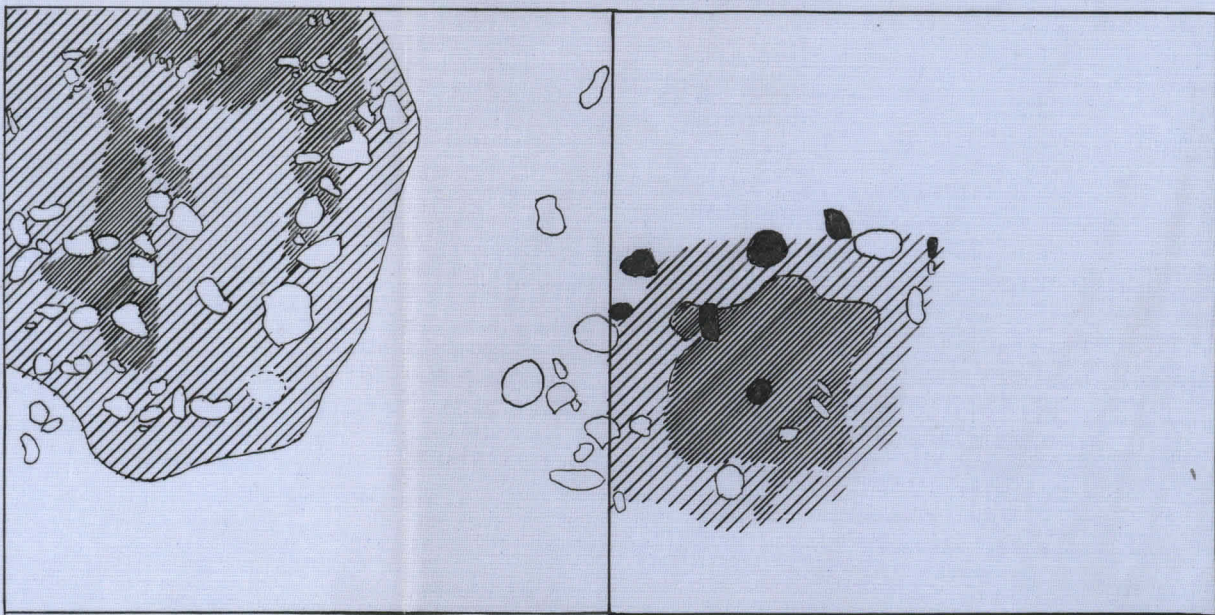

6

7

8

9

Ruudut B8 ja B9

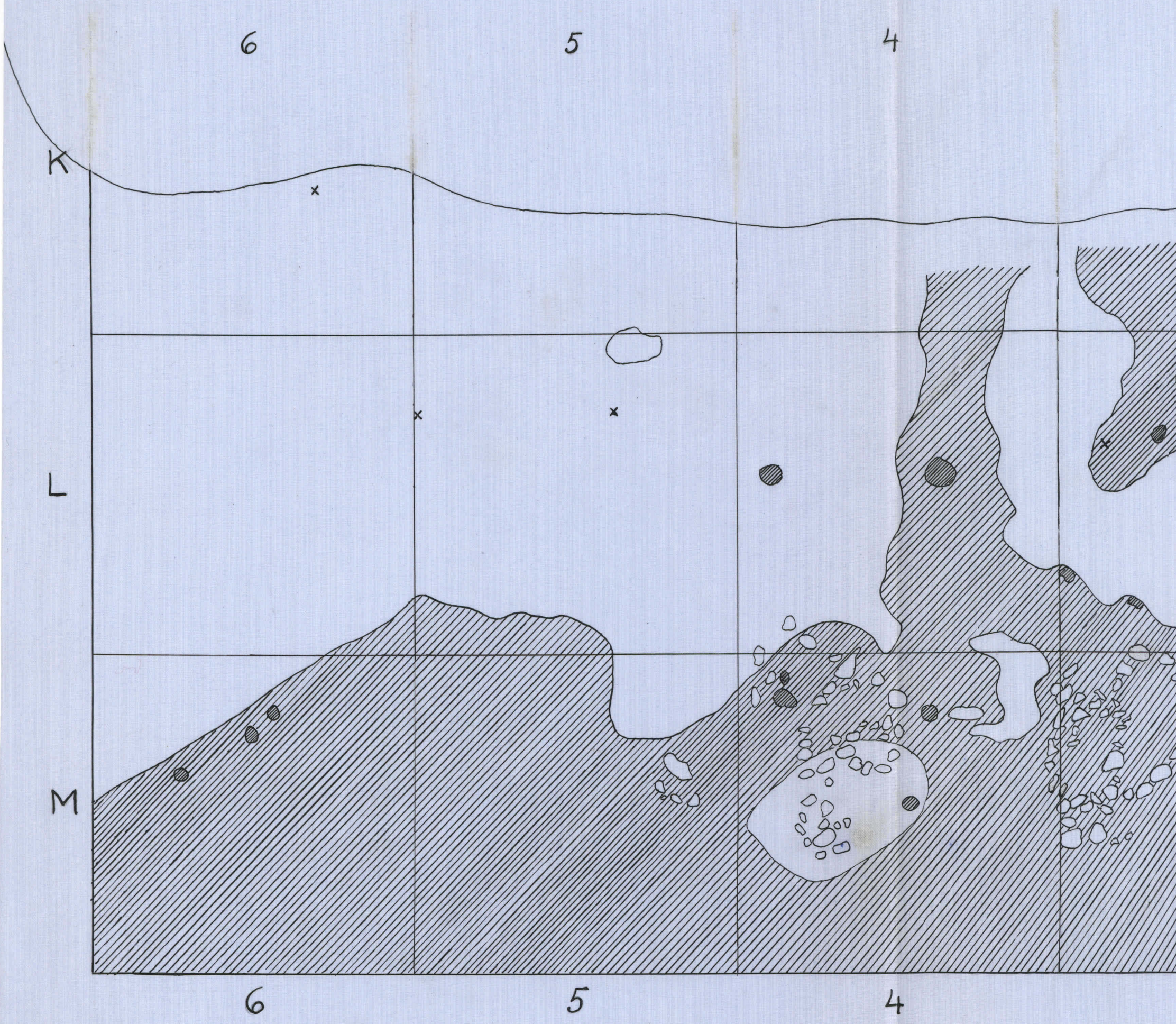
Syvempi kerros

8

9

10

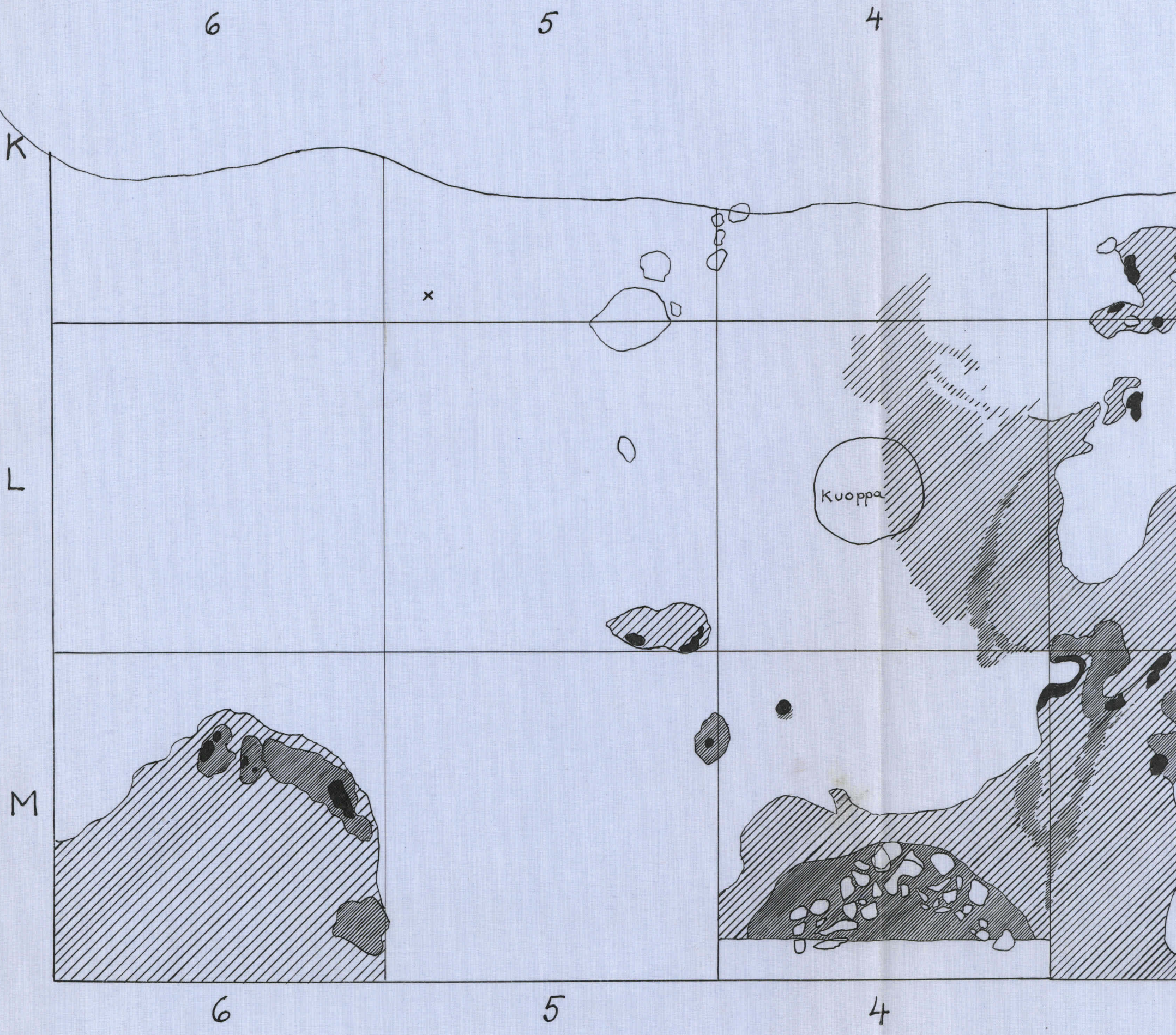

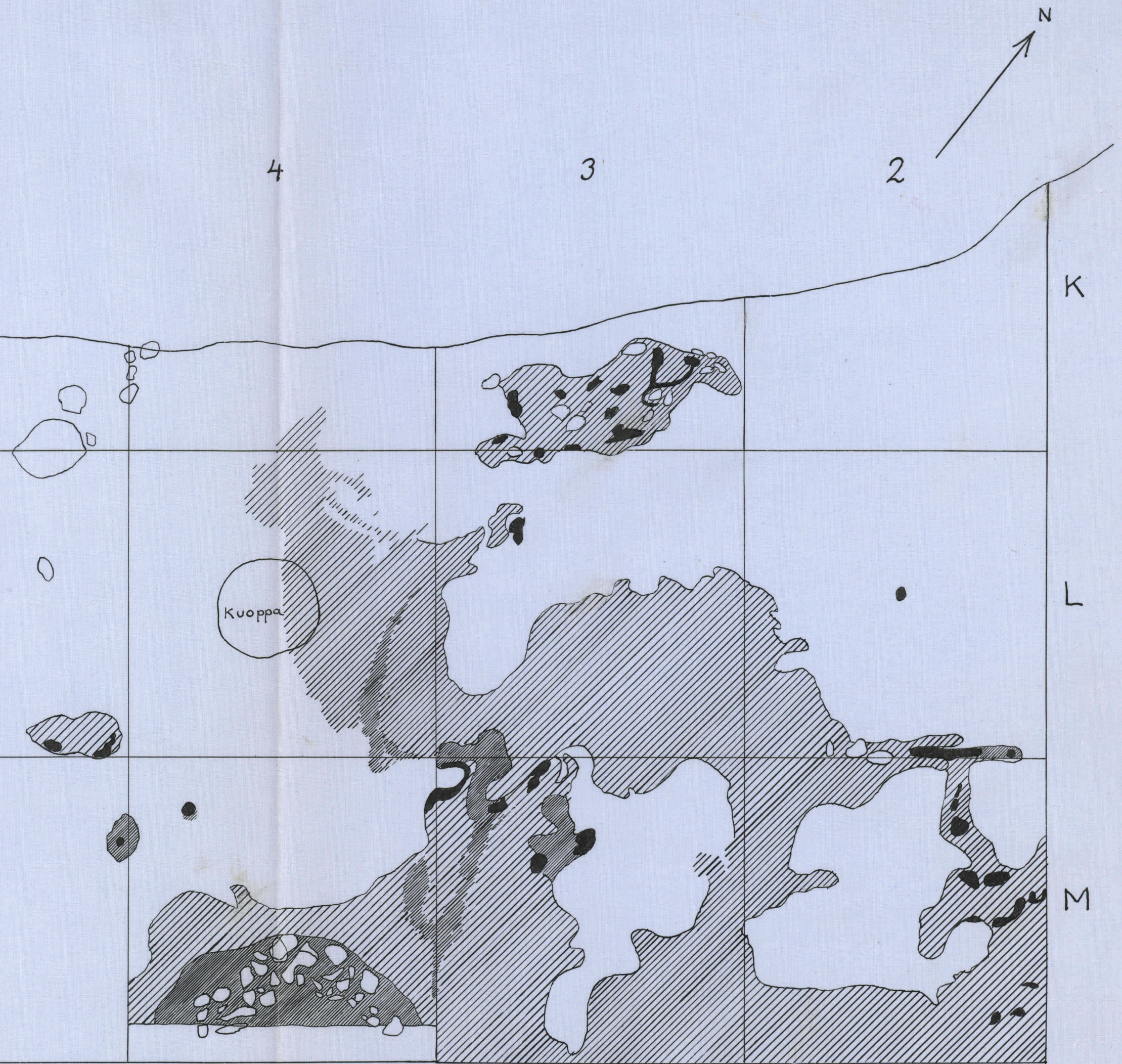
Honkilahti Kolmhaara
Kaivausalue II

C.F. Meinander 1955.

1:25.

Honkilahti Kolmhaara

Kaivausalue II

C.F. Meinander 1955.

1:25.

alunperä

HONKILAHTI KOLMHAARA

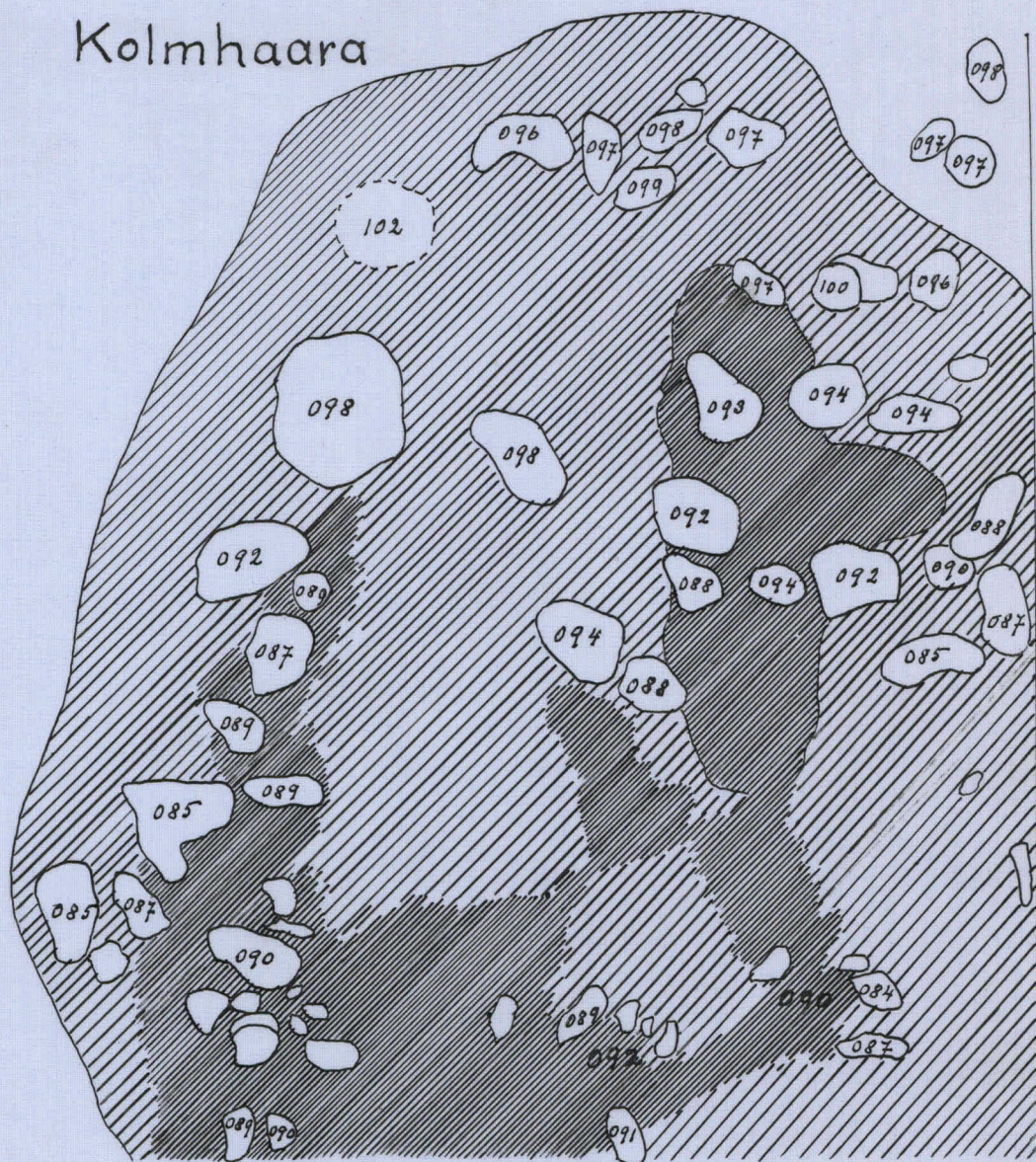
Kaivaus 1955, alue I

Liesi ruudussa B8,
ylempi kerros

Honkilahti Kolmhaara

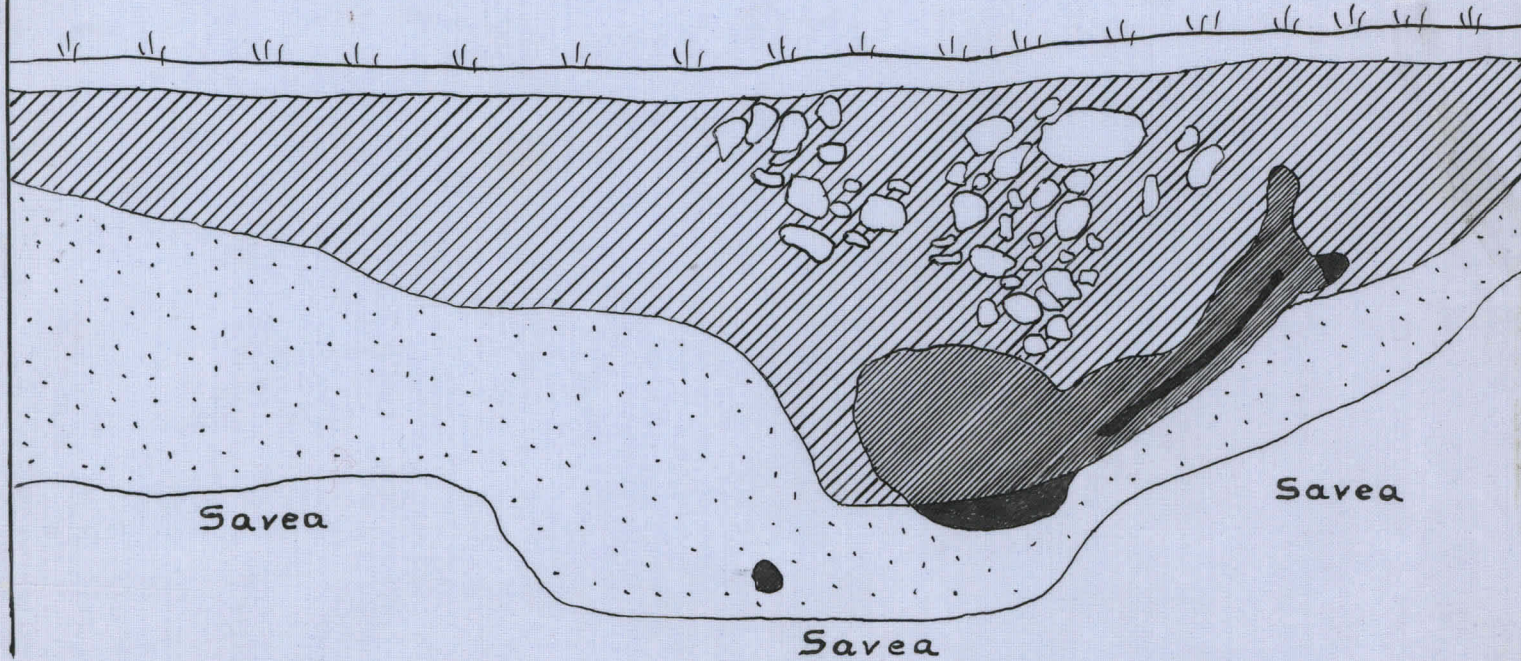
Liesi B8.

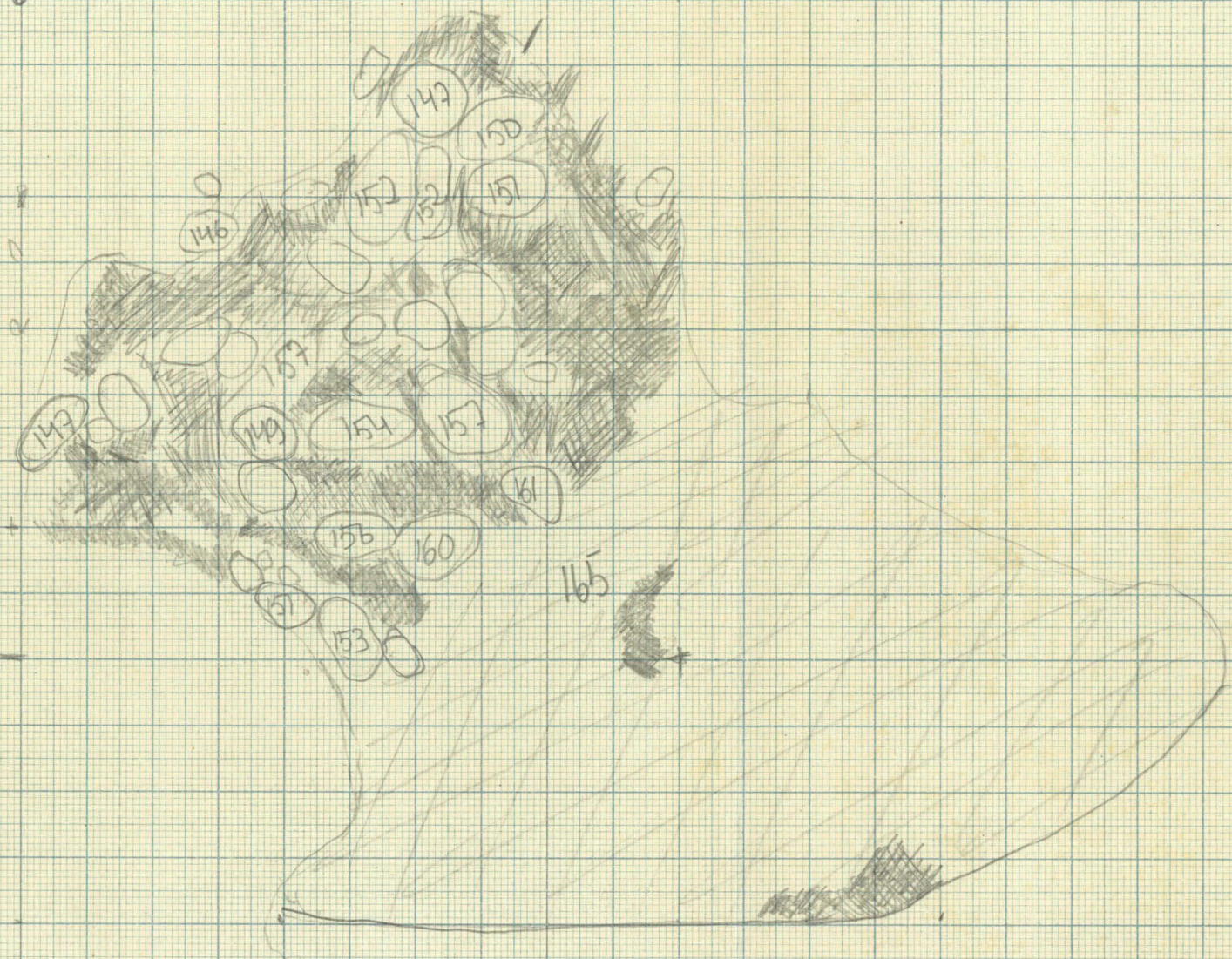

B9

B8

B7

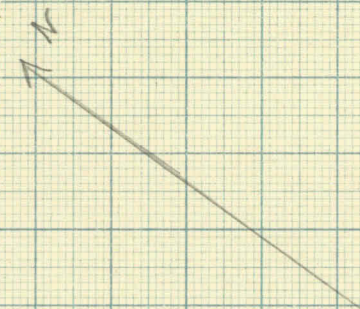
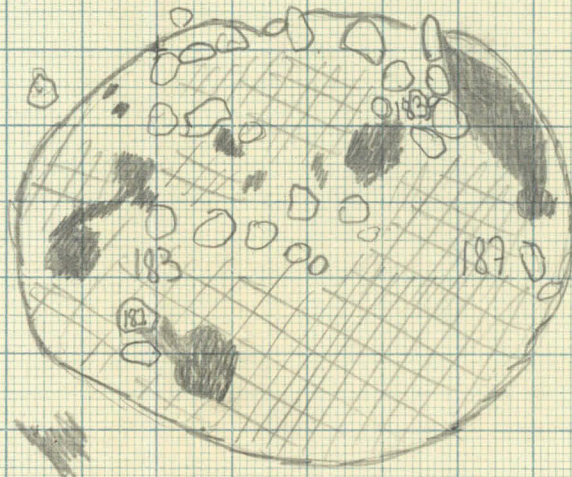

Honkilahti Kolmahaara 1955
KP=147

BO

1:400

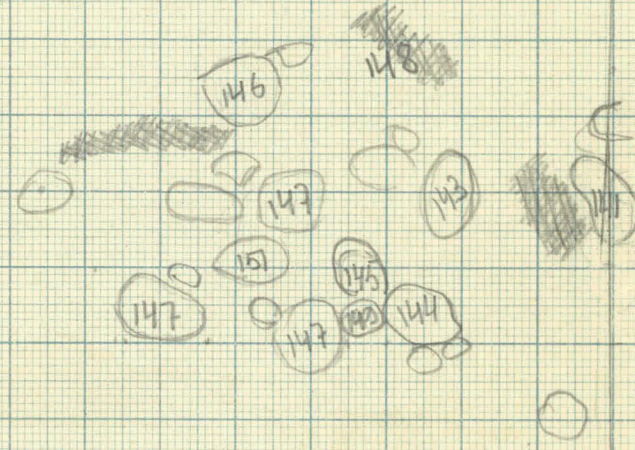

Honkilahti Kolmhaara 1955

B1

KP=147

1. 1000

Honkilampi Kolmhaara CIX
1955
1:100

Honkilahti, Kolmhaara

18972

18973

18974

18975

18976

18977

Honkilahki, Kolmhaara.

18978

18979

18980

18981

18982

18983

18984

18985

18986

18987

18988

18989

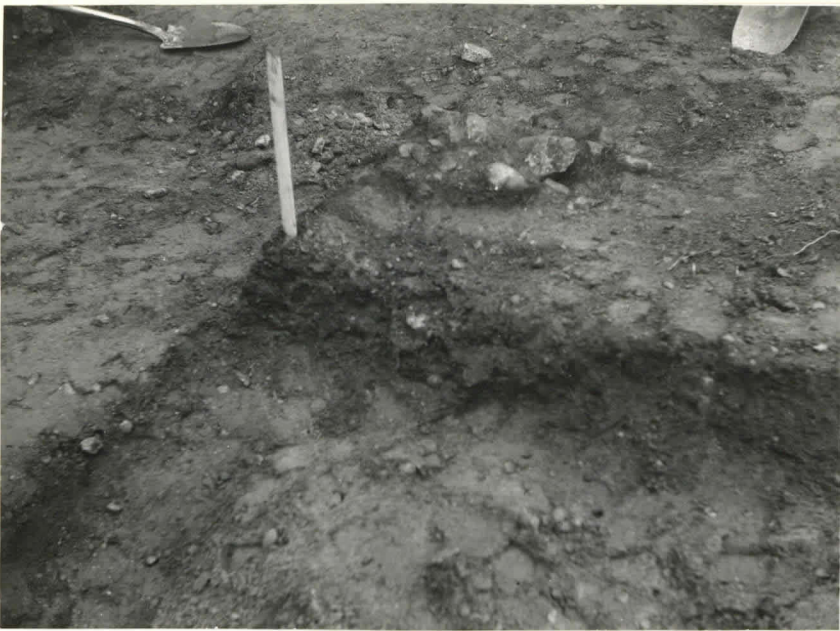
18990

18991

18992

18993

18994

18995

Honkilahti, Kolmhaara

18996

18997

18998

Honkilahti, Kolmhaara

18999

19000

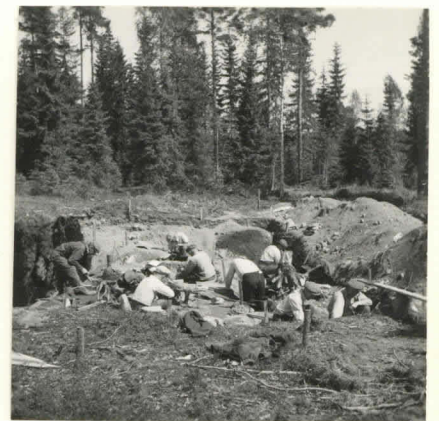
19001

19002

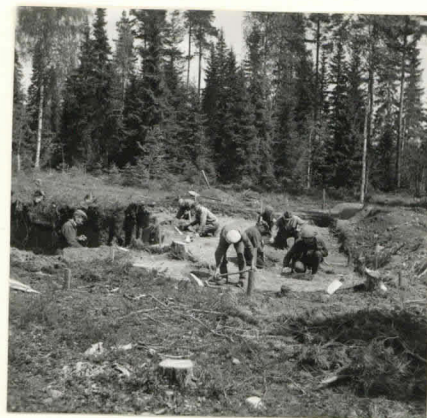
19003

19004

19005

19006

19007

Honkilahti, Kolmhaara

19008

19009

19010

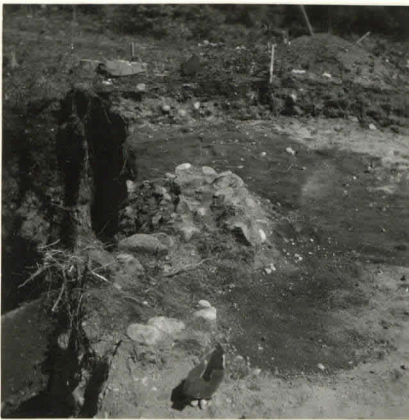
19011

19012

19013

19014

19015

TURUN MAANVILJELYSINSINÖÖRIPIIRI

N^o

801 /10

Turussa 1955 heinäkuun 26 päivänä

Tri C.F. Meinander

Muinaistieteellinen toimikunta
Esihistoriallinen osasto
Kansallismuseo

Kirjeenne 12.7.55 johdosta ilmoitan, että:

- I Lapinjoen yläjuoksulla joen nykyinen pinta Honkilahden ja Hinnerjoen rajalla on normaali O-tason mukaan n. 40.50 ja
II Mynäjoen yläjuoksulla Kallelan Myllykosken rannassa olevan kiintopisteen korkeus on n. 50.90.

Edellä mainitut korkeudet on laskettu Turun maanviljelys-insinööripiirin arkistossa olevien kuivatussuunnitelmien vertailutasojen ja luonnossa suoritettujen täydennysvaakitusten mukaan.

Turun piirin maan-
viljelysinsinööri

N. Paukkonen

Honkilampi Kolmhaara

-3

Honkilampi, Kolmhaara
C. F. Meinanderin kaivaus 1955
1:500

Valtion hiekkakuoppa

Ojatan löyry

x1

Honkilahden kkl

Pere
Löyry

Sammus